

Bruselj, 30.3.2022
COM(2022) 140 final

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

O trajnostnih izdelkih kot pravilu

1. UVOD

Velike krize in gospodarski pretresi v zadnjih letih so vplivali na vse vidike gospodarstva in družbe EU. Najnovejša in najostrejša kriza – neusmiljena in neizzvana ruska invazija na Ukrajino – se po svoji naravi razlikuje od pandemije in okrevanja po njej ali vse nujnejšega odzivanja na podnebno krizo in krizo, povezano z biotsko raznovrstnostjo. Nastale geopolitične razmere ponovno obremenjujejo ljudi in podjetja v Evropi in zunaj nje v času, ko so Evropska unija, Ukrajina in svet na splošno pričakovali, da se bo stanje izboljšalo.

Vendar imajo te krize tudi veliko skupnega in nas spodbujajo, da podvomimo o predpostavkah, ponovno razmislimo o svojem gospodarskem modelu in si prizadevamo za preoblikovanje našega energetskega sistema. Ponovno smo se srečali z lastno odvisnostjo in ranljivostjo, ki jo lahko povzročijo krize v smislu zanesljivosti oskrbe, finančnega pritiska na gospodinjstva in pretresov za podjetja, katerih dnevno poslovanje in dolgoročno preživetje sta ogrožena.

Zato je treba preučiti, kako lahko izboljšamo blaginjo naših državljanov in zagotovimo trajnostno rast z boljšim upravljanjem z viri in materiali, iz katerih so proizvedeni izdelki, ki jih uporabljamo vsak dan, pa tudi z izboljšanjem samih izdelkov. Z manjšo porabo energije, učinkovitejšo in daljšo uporabo izdelkov, z uporabo recikliranih materialov namesto primarnih surovin in s širjenjem naprednih krožnih gospodarskih modelov lahko gospodarsko rast ločimo od uporabe naravnih virov in degradacije okolja. S spodbujanjem usklajenega pristopa na ravni EU lahko spodbudimo konkurenčnost, ustvarimo nove poslovne priložnosti in delovna mesta, spodbudimo ekologizacijo enotnega trga v skladu z načrtom za trajnostno rast v okviru evropskega zelenega dogovora¹, omogočimo potrošnikom prihranke pri stroških ter povečamo odpornost gospodarstva EU na motnje v povezanih globalnih vrednostnih verigah. Poleg tega bo to odločilno prispevalo k doseganju podnebne nevtralnosti do leta 2050, zaustavitvi izgube biotske raznovrstnosti in uresničitvi naših ciljev glede ničelnega onesnaževanja.

Čeprav je bil v zadnjih letih dosežen napredek, negativni vplivi porabe na okolje še vedno presegajo varni manevrski prostor delovanja človeštva, saj v EU na več načinov presegamo omejitve planeta². Na svetovni ravni je polovica vseh emisij toplogrednih plinov in 90 % izgube biotske raznovrstnosti posledica pridobivanja in predelave primarnih surovin³, medtem ko še vedno prevladujoči linearni model našega gospodarstva „vzemi, naredi, odvrzi“ povzroča veliko izgubo virov. Da bi EU uspešno prešla na krožno gospodarstvo, ki je gospodarno z viri, podnebno nevtralnno in ne onesnažuje, ter zmanjšala svojo odvisnost od energije in virov, nujno potrebujemo nov pristop k zasnovi, izdelavi in uporabi izdelkov. EU bo ta pristop spodbujala tudi na mednarodni ravni, s čimer bo okrepila trajnostnost in odpornost globalnih vrednostnih verig.

---

¹ COM(2019) 640 final.

² Sala, S. idr. (2020). Environmental sustainability of European production and consumption assessed against planetary boundaries (Okoljska trajnostnost evropske proizvodnje in potrošnje glede na omejitve planeta). *Journal of environmental management*, 269, 110686

³ UN International Resources Panel Global Outlook 2019 – Natural Resources for the Future we Want (Mednarodni forum za vire OZN, Svetovne napovedi za leto 2019 – naravni viri za prihodnost, ki jo želimo). <https://www.resourcepanel.org/reports/global-resources-outlook>.

Sedanji sveženj medsebojno povezanih pobud o trajnostnih izdelkih, ki je predstavljen v tem sporočilu, naj bi ta novi pristop bistveno približal resničnosti, saj temelji na že opravljenem delu. EU že določa minimalne okoljske zahteve za nekatere izdelke ali sektorje, kot so izdelki, povezani z energijo, embalaža in kemikalije. Te zahteve so pripomogle k znatnemu zmanjšanju okoljskega in podnebne odtisa EU, vključno s porabo energije. Kumulativni učinek sedanjih pravil EU o okoljsko primerni zasnovi in označevanju z energijskimi nalepkami na primer pomeni 10 % manjšo letno porabo energije izdelkov, ki so vključeni v področje uporabe, kar je primerljivo s porabo energije na Poljskem⁴, kar zmanjšuje našo odvisnost od fosilnih goriv, tudi iz Rusije. Vendar obstoječa pravila zajemajo le omejen delež blaga, ki se trži v EU, in sistematično ne spodbujajo krožnosti ter ne obravnavajo številnih načinov, kako izdelki v svojem življenjskem ciklu vplivajo na podnebje in okolje. Prav tako je še vedno veliko možnosti za zmanjšanje porabe energije pri izdelkih, povezanih z energijo.

Zato je predlog **uredbe o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke**⁵ v središču tega svežnja. Ker zasnova izdelka določa do 80 % njegovega vpliva na okolje v življenjskem ciklu⁶, se s predlogom razširja področje uporabe okvira za okoljsko primerno zasnovo, da bi zajemal čim širši nabor izdelkov. Predlog predvideva določitev minimalnih meril ne le za energijsko učinkovitost, temveč tudi za krožnost in splošno zmanjšanje okoljskega in podnebne odtisa izdelkov. Obstoječa direktiva o okoljsko primerni zasnovi bo do začetka veljavnosti novega okvira še naprej spodbujala izboljšave na področju energijske učinkovitosti in krožnosti. Zato Komisija skupaj z novim predlogom sprejema **delovni načrt za okoljsko primerno zasnovo in označevanje z energijskimi nalepkami za obdobje 2022–2024**, ki bo zajemal nove izdelke, povezane z energijo, ter posodobil in povečal cilje za izdelke, ki se že urejajo.

V podporo temu sta kot del svežnja za obravnavo teh dveh prednostnih skupin izdelkov, ki pomembno vplivata na okolje in podnebje, predstavljeni ciljno usmerjeni sektorski pobudi, tj. **strategija EU za trajnostne in krožne tekstilne izdelke**⁷ ter **revizija uredbe o gradbenih proizvodih**⁸. Da se zagotovi, da potrošniki ostanejo aktivni zagovorniki prehoda, je Komisija predložila tudi **zakonodajni predlog za opolnomočenje potrošnikov za zeleni prehod**⁹, ki uvaja ciljno usmerjene spremembe za zagotovitev potrebne „ekologizacije“ horizontalne zakonodaje EU o varstvu potrošnikov.

Z uvedbo skupnega pristopa k izdelkom v EU bodo naši predlogi pomagali ustvariti enake konkurenčne pogoje za podjetja, ki delujejo na enotnem trgu, EU pa bo na področju trajnostnih izdelkov določala standarde. Da bi zagotovili, da se prehod na bolj trajnostne izdelke izvaja na način, ki bo zmanjšal stroške in izzive tega prehoda, se bodo skupine izdelkov izbirale in pravila za posamezne izdelke določala na podlagi dolgoročnega načrtovanja v okviru vključujočega procesa soustvarjanja ter strogih ocen učinka, tudi glede cenovne dostopnosti za potrošnike, vpliva na konkurenčnost in upravnega bremena.

---

⁴ V primerjavi z „običajnim scenarijem“, pri katerem ne bi veljala nobena pravila za okoljsko primerno zasnovo. Ecodesign Impact Accounting Overview Report 2020 (Pregledno poročilo o učinku okoljsko primerne zasnove, 2020)

⁵ [COM\(2022\) 142.](#)

⁶ <https://op.europa.eu/sl/publication-detail/-/publication/4d42d597-4f92-4498-8e1d-857cc157e6db>

⁷ [COM\(2022\) 141.](#)

⁸ [COM\(2022\) 144.](#)

⁹ [COM\(2022\) 143.](#)

Več držav članic je že začelo določati zahteve glede okoljske trajnostnosti za izdelke¹⁰, državljani pa jih vse bolj pozivajo, naj ukrepajo še bolj in hitreje. Različna nacionalna pravila pa lahko povzročijo razdrobljenost enotnega trga, kar otežuje poslovanje in povečuje njegove stroške. Usklajena pravila EU bodo preprečila takšno izkrivljanje trga, znatno razširila trg za okoljsko trajnostne izdelke ter nenazadnje zmanjšala stroške izpolnjevanja obveznosti in upravno breme za podjetja, ki poslujejo po vsej EU.

Glede na vse večje pomanjkanje primarnih naravnih virov, težave pri oskrbi s surovinami in nestanovitnost njihovih cen imajo podjetja tudi številne druge možnosti za prihrank pri stroških. S preoblikovanjem poslovnih modelov, proizvodnih procesov in izdelkov, daljšo življenjsko dobo izdelkov ali optimizacijo njihove uporabe ter s sodelovanjem na dobro delujočem trgu sekundarnih surovin lahko podjetja znatno zmanjšajo svoje stroške za materiale, energijo in ravnanje z odpadki ter izboljšajo svojo odpornost. Organizacije socialne ekonomije so imele pionirsko vlogo pri oblikovanju in širjenju dejavnosti krožnega gospodarstva, kot so recikliranje elektronike in tekstilnih izdelkov, ponovna uporaba potrošniškega blaga, popravila in ponovna izdelava¹¹. Nove digitalne rešitve prav tako odpirajo velike možnosti za preoblikovanje poslovnih modelov za energijsko učinkovitost, krožnost in širšo okoljsko trajnostnost.

Ta prehod so že sprejele vodilne družbe v več industrijskih ekosistemih.

Z jasnimi in usklajenimi regulativnimi okvirom o okoljski trajnostnosti izdelkov se bodo zagotovili pogoji, ki bodo omogočali, da bo ta pristop postal prevladujoč in da se bodo v družbah, ki kupujejo in prodajajo na trgih EU, spodbujale inovacije in naložbe v krožne poslovne modele in izdelke prihodnosti.

Vse to bi znatno razširilo ponudbo okoljsko trajnostnih izdelkov, ki so na voljo potrošnikom v EU, in jih uvrstilo med najbolj razširjene izdelke. Danes je tržni delež teh izdelkov še vedno omejen, kar vpliva tudi na njihovo razpoložljivost in cenovno dostopnost za potrošnike. Izkušnje EU pa so že pokazale, da okoljsko primerna zasnova v večjem obsegu prinaša znatne prihranke stroškov. Samo leta 2021 so potrošniki zaradi obstoječih zahtev za okoljsko primerno zasnovo izdelkov, povezanih z energijo, prihranili 120 milijard EUR, tudi če se upoštevajo stroški nakupa¹². Prihranki bi lahko bili precej večji, če bomo preprečili, da so potrošnikom na voljo izdelki s kratko življenjsko dobo, ki jih ni mogoče popraviti, ali da nimajo zadostnega dostopa do krožnih poslovnih modelov. Če se to združi z ustreznimi informacijami za potrošnike in zagotovitvi zaščita pred zelenim zavajanjem, bi EU s tem pomembno opolnomočila potrošnike za zeleni prehod in poskrbela, da bi trajnostni izdelki postali pravilo, temu vzoru pa bi sledil tudi preostali svet.

---

¹⁰ Glej Prilogo 7 k SWD(2022) 82.

¹¹ OECD, Povzetek politike o izkoriščanju prispevka socialnega gospodarstva h krožnemu gospodarstvu (2022), <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/be4e83a2-735a-11ec-9136-01aa75ed71a1/language-en>.

¹² Delovni načrt za okoljsko primerno zasnovo in označevanje z energijskimi nalepkami za obdobje 2022–2024.

Trajnostni izdelki kot pravilo na bolj odpornem enotnem trgu

Pregled pobud v svežnju ukrepov za krožno gospodarstvo

2. NAŠ CILJ: TRAJNOSTNI IZDELKI NAJ POSTANEJO PRAVILO

Zasnova bolj trajnostnih, krožnih in energijsko učinkovitih izdelkov

Predlagana uredba o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke je temelj pristopa Komisije k okoljsko bolj trajnostnim in krožnim izdelkom. Vzpostavlja **okvir za določanje zahtev za okoljsko primerno zasnovi** posebnih kategorij izdelkov, da se bistveno izboljšajo njihova krožnost, energijska učinkovitost in drugi vidiki okoljske trajnostnosti. Temelji na dokazani učinkovitosti direktive o okoljsko primerni zasnovi izdelkov, povezanih z energijo, in bo omogočila določitev minimalnih zahtev glede okoljsko primerne zasnove ter informacij za skoraj vse kategorije fizičnega blaga na trgu EU¹³. Za skupine izdelkov, ki imajo dovolj skupnih značilnosti, se lahko določijo horizontalna pravila.

Zahteve za okoljsko primerno zasnovi bodo prilagojene posebnim značilnostim zadevnih skupin izdelkov. Pri njihovem prepoznavanju in razvoju se bodo upoštevale možnosti za

¹³ Z nekaterimi pomembnimi izjemami, kot sta živila in krma, kot sta opredeljeni v splošni živilski zakonodaji (Uredba (ES) št. 178/2002).

izboljšave in relativna učinkovitost pri zagotavljanju učinkovitejše rabe virov in energije, omogočanju daljše življenjske dobe izdelkov in čim večje vrednosti materialov ter zmanjševanju onesnaževanja in splošnega vpliva izdelkov na podnebje in okolje. Zahteve za okoljsko primerno zasnovano bodo glede na kategorije izdelkov, ki jih je treba urejati, zajemale:

- trajnost, zanesljivost, ponovno uporabnost, nadgradljivost, popravljivost ter enostavnost vzdrževanja in obnove izdelkov;
- omejitve glede prisotnosti snovi, ki zavirajo krožnost izdelkov in materialov;
- rabo energije ali energijsko učinkovitost izdelkov;
- uporabo virov ali učinkovito rabo virov izdelkov;
- minimalno vsebnost recikliranih materialov v izdelkih;
- preprosto razstavljanje, ponovno izdelavo in recikliranje izdelkov in materialov;
- vpliv izdelkov na okolje v njihovem življenjskem ciklu, vključno z njihovim ogljičnim in okoljskim odtisom;
- preprečevanje in zmanjševanje količine odpadkov, vključno z odpadno embalažo.

Pomoč podjetjem in potrošnikom pri sprejemanju bolj informiranih odločitev

Uredba o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke poleg določanja zahtev glede načina izdelave izdelkov predstavlja tudi okvir za določanje **zahtev glede zagotavljanja informacij o okoljski trajnostnosti izdelkov**. Te zahteve lahko glede na zadevni izdelek vključujejo informacije o porabi energije, vsebnosti recikliranih materialov, prisotnosti snovi, ki vzbujajo zaskrbljenost, trajnosti, popravljivosti, vključno z oceno popravljivosti, razpoložljivosti nadomestnih delov in možnosti recikliranja.

Digitalni potni listi za izdelke bodo pravilo za vse izdelke, ki jih ureja uredba o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke, in bodo omogočali označevanje, prepoznavanje in povezovanje izdelkov s podatki, ki so pomembni za njihovo krožnost in trajnostnost. Z uvedbo tega pristopa k podatkom o okoljski trajnostnosti lahko utremo pot tudi širši prostovoljni izmenjavi podatkov, ki presega izdelke in zahteve, ki jih ureja uredba o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke. Poleg tega se lahko potni listi za izdelke uporabljajo za informacije o drugih trajnostnih vidikih, ki veljajo za zadevno skupino izdelkov v skladu z drugo zakonodajo Unije.

Strukturiranje informacij o okoljski trajnostnosti izdelkov in njihovo posredovanje z digitalnimi potnimi listi za izdelke bo podjetjem v vrednostni verigi, od proizvajalcev, uvoznikov in distributerjev do trgovcev, serviserjev, izvajalcev ponovne izdelave in izvajalcev recikliranja, pomagalo pri dostopu do informacij, ki pomembno prispevajo k njihovim prizadevanjem na področju izboljšanja okoljske uspešnosti, podaljšanja življenjske dobe izdelkov, povečanja učinkovitosti in uporabe sekundarnih surovin, kar bo zmanjšalo potrebo po primarnih naravnih virih ter stroške in strateške odvisnosti. To bo pripomoglo tudi k spremljanju prisotnosti pogojno nevarnih snovi v celotnem življenjskem ciklu materialov in izdelkov, s čimer se bodo uresničile zaveze iz strategije na področju kemikalij za trajnostnost¹⁴, in prispevalo k cilju EU, da doseže ničelno

---

¹⁴ COM(2020) 667 final.

onesnaževanje. Digitalni potni listi za izdelke lahko tudi omogočijo potrošnikom sprejemanje bolj informiranih odločitev, izboljšajo preglednost za organizacije v javnem interesu ter pomagajo nacionalnim organom pri njihovem izvrševanju in nadzoru.

Uredba o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke bo EU omogočila tudi določitev **zahtev glede označevanja**, na primer glede popravljivosti izdelkov. Nove energijske nalepke EU bodo z dodatnimi informacijami vključevale vidike krožnosti, kot je ocena popravljivosti. Za druge izdelke bodo te informacije prikazane na novi nalepki v skladu z uredbo o okoljsko primerni zasnovi za trajnostnih izdelkov. Nekateri izdelki bodo lahko imeli energijsko nalepko EU in nalepko na podlagi uredbe o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke, če bodo obstajali dokazi, da je to učinkovitejše za potrošnike in manj obremenjujoče za industrijo. Kot se je pokazalo pri uporabi energijske nalepke EU¹⁵, je lahko obvezno zagotavljanje ključnih informacij ob nakupu učinkovit način obveščanja o pomembnih vidikih okoljske učinkovitosti izdelkov, zlasti če omogoča enostavno primerjavo izdelkov v določeni kategoriji.

Komisija si bo vzporedno s pripravo pravil za posamezne izdelke v okviru uredbe o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke in v sinergiji s tem prizadevala za pregled ali določitev novih meril za posamezne izdelke v okviru **znaka EU za okolje**. Gre za zelo prepoznavno in zaupanja vredno oznako, ki v EU že 30 let priznava in certificira izdelke z visoko stopnjo okoljske učinkovitosti.

Odprava uničevanja neprodanega potrošniškega blaga

Predlagana uredba o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke vključuje ukrepe za **preprečevanje in odpravo uničevanja neprodanega potrošniškega blaga**. Velika podjetja, ki zavržejo neprodane izdelke, bodo morala najprej v skladu s hierarhijo ravnanja z odpadki razkriti letno količino zavrženih izdelkov, navesti razloge za zavržene količine in informacije o količini zavrženih izdelkov, poslanih v ponovno uporabo, ponovno izdelavo, recikliranje, energijsko predelavo in odstranjevanje. Uredba bo omogočila tudi popolno prepoved uničenja neprodanih izdelkov, odvisno od kategorij izdelkov, ki jih je treba urejati.

Spodbujanje in naročanje bolj trajnostnih izdelkov

Čeprav bodo zahteve glede učinkovitosti in informacij o okoljsko primerni zasnovi izdelkov podjetjem in potrošnikom omogočile, da izberejo okoljsko bolj trajnostne izdelke, imajo lahko večjo vlogo spodbude držav članic in javna naročila. Komisija je že pripravila več meril za zelena javna naročila, vendar je njihov učinek omejen, saj se trenutno uporabljajo prostovoljno. Cilj uredbe o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke je zato izkoristiti pomen javne porabe za povečanje povpraševanja po okoljsko bolj trajnostnih izdelkih z določitvijo **obveznih meril za javno naročanje** teh izdelkov, ki se po potrebi opirajo na obstoječa prostovoljna merila. To pomeni, da bodo morali naročniki pri nakupu določenih skupin izdelkov uporabljati merila za zelena javna naročila. Poleg tega se lahko **spodbude držav članic** izkoristijo z zahtevami po okoljski trajnostnosti za izdelke, na katere se navedene spodbude nanašajo.

---

¹⁵ Uredba (EU) 2017/1369.

3. MEDSEKTORSKI PRISTOP K TRAJNOSTNIM IZDELKOM

Uredba o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke je zasnovana tako, da je **povezana in usklajena z obstoječo in prihodnjo sektorsko zakonodajo in politikami**. Ko bo vzpostavljen okvir uredbe, se bodo zahteve za izdelke uvajale v skladu z večletnimi delovnimi načrti. S tem bo Komisija lahko skrbno ocenila, kje so regulativni ukrepi najbolj potrebni.

Če so zahteve glede okoljske trajnostnosti v zakonodaji EU že določene na zadovoljivi ravni, se uredba o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke ne bo uporabljala. Nasprotno pa bi se uredba o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke uporabljala v primerih, ko teh zahtev ni, vendar sta potencial krožnosti, energijske učinkovitosti in učinkovite rabe virov ter potencial za zmanjšanje splošnih podnebnih in okoljskih vplivov visoka in upravičujeta ukrepanje. Ukrepe iz uredbe o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke bodo spremljale posebne ocene učinka, da se zagotovi sorazmernost, ustrezno upoštevanje mednarodne razsežnosti in vpliva na tretje države ter skladnost z drugo zakonodajo EU.

Kako naj bi predlagana uredba o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke delovala skupaj s sektorskimi zakonodajnimi pobudami in pobudami politike za pospešitev zelenega prehoda, se lahko ponazori na treh primerih.

Oblikovanje novih pravil EU za posamezne izdelke: primer tekstilnih izdelkov

Za izdelke, za katere ni posebne zakonodaje EU, ki bi določala obvezne zahteve glede okoljske trajnostnosti, bo uredba o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke predstavljala pravni okvir za določanje pravil EU. To velja za **tekstilne izdelke in obutev**. Medtem ko za te izdelke trenutno veljajo nekatere zahteve, na primer glede kemikalij¹⁶ in označevanja¹⁷, ni posebnih zahtev, ki bi urejale krožnost, npr. trajnost, popravljivost, možnost recikliranja in vsebnost recikliranih materialov.

Po sprejetju in začetku veljavnosti uredbe o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke ter po oceni učinka bo ta regulativna vrzel odpravljena s sekundarno zakonodajo o določitvi zahtev za okoljsko primerno zasnovi tekstilnih izdelkov, določitvi zahtev glede informacij in digitalnem potnem listu za izdelke. Ciljne spremembe označevanja tekstilnih izdelkov bodo obravnavane tudi v okviru uredbe o označevanju tekstilnih izdelkov¹⁸. Poleg tekstilnih izdelkov bodo po isti logiki v prvem delovnem načrtu za uredbo o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke (glej oddelek 4) opredeljeni tudi drugi prednostni izdelki.

Poleg tega **strategija EU za trajnostne in krožne tekstilne izdelke**, ki jo Komisija sprejema kot del tega svežnja, predstavlja celovit sklop ukrepov, ki presegajo uredbo o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke. Cilj je preoblikovati ta sektor in spremeniti ne le oblikovanje tekstilnih izdelkov, temveč tudi spodbuditi krožne poslovne modele in zmanjšati količino tekstilnih odpadkov v skladu s potrebo po zagotavljanju

---

¹⁶ Uredba št. 1907/2006 z dne 18. decembra 2016 o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH) in Direktiva 2011/65/EU z dne 8. junija 2011 o omejevanju uporabe nekaterih nevarnih snovi v električni in elektronski opremi (v nadaljnjem besedilu: direktiva o omejevanju nevarnih snovi).

¹⁷ Uredba (EU) št. 1007/2011.

¹⁸ Uredba (EU) št. 1007/2011.

cenovne dostopnosti za potrošnike in konkurenčnosti podjetij ter ob doslednem upoštevanju te potrebe. Strategija zaznamuje tudi začetek procesa soustvarjanja načrta prehoda za ekosistem tekstilne industrije.

Dopolnjevanje obstoječih pravil EU za posamezne izdelke: primer gradbenih proizvodov, baterij, embalaže in kemikalij

Zaradi širokega področja uporabe uredbe o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke bo za nekatere izdelke, ki jih zajema, veljala tudi ločena zakonodaja za posamezne izdelke. Pri teh izdelkih se bo uredba o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke načeloma uporabljala le, če razsežnosti okoljske trajnostnosti navedenih izdelkov ne bo mogoče v celoti in ustrezno obravnavati z drugimi instrumenti. S tem bi pravila EU o določenih izdelkih postala bolj usklajena, na podjetja pa se ne bi preneslo upravno breme v zvezi z izpolnjevanjem zahtev, določenih v različnih zakonodajnih aktih EU. Vendar pa lahko posebne okoliščine po potrebnih posvetovanjih in ocenah učinka upravičijo sprejetje ciljno usmerjenih ukrepov tudi v okviru uredbe o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke. To je lahko smiselno, kadar je izdelek del drugega izdelka (npr. baterije), je z njim tesno povezan (npr. embalaža) ali kadar so za skupino izdelkov določene zahteve glede okoljske trajnostnosti.

Čeprav **gradbeni proizvodi** spadajo na področje uporabe uredbe o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke, je zaradi potrebe po obvladovanju tesnih povezav med njihovo okoljsko in strukturno učinkovitostjo, vključno z zdravjem in varnostjo, upravičeno, da se v revidirani uredbi o gradbenih proizvodih, ki je sprejeta kot **del tega svežnja o trajnostnih izdelkih**, določijo zahteve glede okoljske trajnostnosti. V primeru gradbenih proizvodov, povezanih z energijo, pa se bodo trajnostni vidiki obravnavali predvsem v okviru uredbe o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke, saj jih že ureja obstoječa direktiva o okoljsko primerni zasnovi. Kljub temu lahko revidirana uredba o gradbenih proizvodih po potrebi dopolnjuje predlagano uredbo. Predlagani uredbi vključujeta določbe za ohranitev tesne pravne usklajenosti med razvojem in izvajanjem pravil.

Zahteve glede trajnostnosti za **baterije** se bodo obravnavale predvsem v okviru predlagane uredbe o baterijah¹⁹. Če se pojavi potreba po določitvi dodatnih posebnih zahtev glede trajnostnosti, na primer za posebno uporabo baterij v drugih izdelkih, bi lahko uredba o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke zajemala dodatne vidike.

Bistvene zahteve za **embalažo**, dovoljeno na trgu EU, so določene v direktivi o embalaži in odpadni embalaži²⁰, ki je trenutno v postopku revizije. Ker pa se embalaža zelo razlikuje glede na kategorijo izdelka, bi morala biti eden od ključnih vidikov, ki jih je treba upoštevati pri oblikovanju pravil za posamezne izdelke v okviru uredbe o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke. Ta mora z bolj ciljno usmerjenimi pravili dopolnjevati bistvene zahteve, določene v direktivi o embalaži in odpadni embalaži.

V zvezi s **kemikalijami** je področje pristojnosti uredbe o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke jasno opredeljeno: lahko bo omogočila sprejetje ukrepov za omejitev prisotnosti kemikalij v izdelkih zaradi razlogov, povezanih z izboljšanjem okoljske učinkovitosti izdelka v njegovem življenjskem ciklu. S tem se lahko dopolni obstoječa

---

¹⁹ COM(2020) 798 final.

²⁰ Direktiva 94/62/ES.

zakonodaja o kemikalijah, na primer uredba REACH²¹, katere glavni cilj je zagotavljanje kemijske varnosti, ali direktiva o omejevanju uporabe nekaterih nevarnih snovi v električni in elektronski opremi²², ki zajema le električno in elektronsko opremo.

Nova pravila EU v okviru veljavne direktive o okoljsko primerni zasnovi: primer potrošniške elektronike

Elektronika je naš najhitreje rastoči tok odpadkov. Uporabniki so nezadovoljni, ker se njihove naprave hitro pokvarijo, postanejo zastarele ter jih ni mogoče posodobiti ali popraviti. Poleg tega v EU predelamo le malo sestavnih delov ali surovin, vključno s kritičnimi²³, ki bi jih lahko ponovno uporabili za izdelavo novih izdelkov. V zvezi s tem Komisija pripravlja nove ukrepe za okoljsko primerno zasnovo pametnih telefonov, tabličnih in prenosnih računalnikov, ki bodo sprejeti, kot je določeno v delovnem načrtu v okviru obstoječe direktive o okoljsko primerni zasnovi. Ukrepi bodo poleg energijske učinkovitosti zajemali tudi druge ključne vidike okoljsko primerne zasnove za krožnost, zlasti trajnost, popravljivost in možnost recikliranja, preden bo nova uredba o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke nadomestila obstoječi okvir. Prav tako se revidirajo pravila o okoljsko primerni zasnovi zunanjih napajalnikov, predvsem zaradi zahtev interoperabilnosti in krožnega gospodarstva, da bi dopolnili nedavno pobudo o univerzalnem polnilniku, ki je bila sprejeta kot revizija direktive o radijski opremi²⁴.

Komisija je poleg oblikovanja zahtev za okoljsko primerno zasnovo začela tudi pregled pravil EU o omejevanju uporabe nekaterih nevarnih snovi v električni in elektronski opremi, tj. direktive o omejevanju nevarnih snovi²⁵, da bi zagotovila, da bodo njeni cilji izpolnjeni na najučinkovitejši in najuspešnejši način²⁶. Prav tako raziskuje možnosti za spodbujanje sistema jemanja nazaj in sistema vračanja za majhne elektronske naprave, kot so stari mobilni telefoni, tablični računalniki in polnilniki, ki se hranijo doma. Cilj je podaljšati življenjsko dobo in izboljšati zbiranje teh izdelkov ter s tem spodbuditi krožne poslovne modele.

4. METODA OKOLJSKO PRIMERNE ZASNOVE: NAČRTOVANJE, POSVETOVANJE, SOUSTVARJANJE

Politike EU o okoljsko primerni zasnovi in označevanju z energijskimi nalepkami so že zdaj zelo učinkovite pri zagotavljanju energijske učinkovitosti. Ustvarjajo prihranke za potrošnike ter zmanjšujejo našo odvisnost od uvoza fosilne energije in emisije. V zadnjem desetletju so bila določena pravila za približno 30 skupin izdelkov, povezanih z energijo²⁷. Skrbno usmerjanje s sprejemanjem **večletnih delovnih načrtov** je ključnega

²¹ Uredba (ES) št. 1907/2006 in Direktiva 2011/65/EU.

²² Direktiva 2011/65/EU.

²³ Kritične surovine so surovine, ki so zelo pomembne za gospodarstvo EU in katerih dobava je povezana z velikim tveganjem. Glej tudi: <https://op.europa.eu/sl/publication-detail/-/publication/d1be1b43-e18f-11e8-b690-01aa75ed71a1>

²⁴ COM(2021) 547 final.

²⁵ Direktiva 2011/65/EU.

²⁶ Evropski zeleni dogovor: Komisija želi pridobiti mnenja o reviziji pravil o nevarnih snoveh v električni in elektronski opremi, https://ec.europa.eu/environment/news/european-green-deal-commission-seeks-views-reviewing-rules-hazardous-substances-electrical-and-2022-03-10_sl.

²⁷ Ocenjuje se, da je bilo leta 2020 v EU prodanih približno tri milijarde izdelkov, za katere veljajo ukrepi za okoljsko primerno zasnovi in/ali označevanje z energijskimi nalepkami. To vključuje približno 1,5 milijarde svetlobnih virov, 880 milijonov elektronskih naprav, 350 milijonov pnevmatik in 240 milijonov drugih izdelkov.

pomena, da se jasno opredelijo prednostne naloge, učinkovitost in uspešnost v okviru direktive o okoljsko primerni zasnovi. To se bo nadaljevalo v okviru uredbe o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke na podlagi trdnega pristopa k opredelitvi prednostnih izdelkov.

Za zagotovitev nemotenega prehoda na okvir uredbe o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke je kot del tega svežnja sprejet nov **delovni načrt za okoljsko primerno zasnovano in označevanje z energijskimi nalepkami za obdobje 2022–2024**. Ta delovni načrt zagotavlja, da se bo do začetka veljavnosti novega okvira uredbe o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke delo v okviru sedanje direktive o okoljsko primerni zasnovi lahko nemoteno nadaljevalo, kar bo zagotovilo nadaljnje zmanjšanje porabe energije in porabe materialov v izdelkih, povezanih z energijo. Dodatni opredeljeni izdelki, kot so nizkotemperaturni emitorji, imajo potencial za varčevanje z energijo, kar pomeni za več milijard evrov manj izdatkov potrošnikov. Pomembno je, da nov delovni načrt zagotavlja, da se vidiki krožnosti vedno bolj obravnavajo, kolikor je to izvedljivo v sedanjem pravnem okviru.

Komisija namerava hkrati začeti delo v okviru predlagane uredbe o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke, da bi zajela nove izdelke in parametre. Njen cilj je predlagati ukrepe za posamezne izdelke takoj po vzpostavitvi novega okvira. Da bi zagotovila pregledno in vključujoče določanje pravih prednostnih nalog, bo do konca leta 2022 začela javno posvetovanje o **kategorijah izdelkov, ki bodo izbrane v okviru prvega delovnega načrta za uredbo o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke**. Komisija je v predhodni oceni ugotovila, da imajo kategorije izdelkov, kot so tekstilni izdelki, pohištvo, vzmetnice, pnevmatike, detergenti, barve, maziva ter železo, jeklo in aluminij, velik vpliv na okolje in možnosti za izboljšanje, zato so ustrezni kandidati za prvi delovni načrt.

Dosedanji uspeh direktive o okoljsko primerni zasnovi je v veliki meri posledica **prispevka vseh ključnih akterjev, ki so prispevali na vključujoč, odprt in pregleden način**. Uredba o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke bo temeljila na tem pristopu soustvarjanja od priprave delovnega načrta in določanja prednostnih izdelkov do ocenjevanja in razvoja vseh novih zahtev za izdelke. **Forum za okoljsko primerno zasnovano**, ki temelji na obstoječem posvetovalnem forumu v okviru direktive o okoljsko primerni zasnovi²⁸, bo še naprej platforma za ciljno usmerjene izmenjave med skupinami deležnikov v vseh ključnih fazah procesa ter bo tako povezal industrijo, nacionalne organe in izvršilne organe. Posvetovalni postopki in temeljite ocene učinka bodo potekali pred razvojem in sprejetjem zahtev za izdelke ter bodo podlaga zanje.

Nova pravila iz uredbe o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke morajo temeljiti na zanesljivih metodoloških pristopih, tako da je mogoče okoljske in podnebne vplive izdelkov učinkovito obravnavati z zahtevami glede ključnih vidikov, določenih v uredbi o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke. Glede na morebitni obseg izdelkov v prihodnjem okviru bo treba izbrati in prilagoditi najprimernejšo metodologijo, ki bo odvisna od zadevnega izdelka ali skupine izdelkov ter ciljnega okoljskega ali krožnega vidika. Ta pristop bo temeljil na izkušnjah, pridobljenih v okviru veljavne direktive o okoljsko primerni zasnovi, ki se bo še naprej nadgrajevala, in po potrebi na metodi okoljskega odtisa izdelka. **Komisija bo prednostno razvila nove metodologije, ki bodo**

---

²⁸ <https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/expert-groups/consult?do=groupDetail.groupDetail&groupID=3609>

podprle dodatne vidike krožnosti v okviru uredbe o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke, vključno z metodologijami, povezanimi s trajnostjo, popravljivostjo in vsebnostjo recikliranih materialov, pri čemer bo upoštevala tudi rezultate raziskav projektov, financiranih iz programa Obzorje Evropa.

5. KROŽNI POSLOVNI MODELI

Poleg tega, da trajnostni izdelki postanejo pravilo, moramo vse bolj vlagati v krožne poslovne modele in jih spodbujati. Ti vključujejo modele izdelkov kot storitev, medsebojno izmenjavo in povratno logistiko, proizvodnjo na zahtevo, storitve ponovne uporabe in popravil, če jih navedemo le nekaj. To je potrebno za zmanjšanje skupnega povpraševanja po energiji in virih ter ločevanje rasti od uporabe primarnih virov.

Krožni poslovni modeli so zasnovani tako, da ustvarjajo in pridobivajo vrednost ter hkrati pomagajo optimizirati in omejiti uporabo virov. To ne pomeni le regulativnih zahtev za posamezne izdelke, temveč tudi prave tržne signale za krožne poslovne modele, ki proizvajalce spodbujajo k boljši zasnovi izdelkov, podaljšanju njihove življenjske dobe ter ohranjanju njihove vrednosti med uporabo in po njej. Na primer, s prodajo izdelkov kot storitev (kar ponazarja znani primer prodaje svetlobe in ne žarnic²⁹) se ekonomski razlogi spremenijo in dobiček ni več odvisen od količine prodanih izdelkov. Namesto tega postane donosno to, da so izdelki, ki se zagotavljajo kot storitev, trajni in popravljivi, saj lastništvo ostane podjetju, nakup novih izdelkov pa je poslovni strošek.

Uvajanje in razširjanje krožnih poslovnih modelov je danes še vedno zahtevno. Zahteve za izdelke v okviru uredbe o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke bodo spodbudile uporabo takšnih modelov, saj je razvoj krožnih dejavnosti v veliki meri odvisen od fizičnih značilnosti zasnove izdelkov in dostopa do ustreznih podatkov. Tudi digitalni potni listi za izdelke in pametna uporaba digitalno podprtih inovacij so ključni dejavniki za prehod na krožne poslovne modele. Vendar samo boljša zasnova izdelkov in boljše informacije ne bodo dovolj za popolno spremembo poslovnih pristopov. Jasno je, da je treba ugotoviti ozka grla, opredeliti učinkovita sredstva za spodbujanje uvajanja krožnih poslovnih modelov, zagotoviti njihovo donosnost, jih narediti vse bolj privlačne za potrošnike, izmenjati dobre prakse ter zagotoviti prilagojeno svetovanje novim in obstoječim podjetjem za prehod na krožne poslovne modele.

Komisija želi zato povezati različne deležnike v novem **evropskem vozlišču za krožno poslovanje**. Vozlišče bo podpiralo uvajanje krožnih poslovnih modelov, posredovalo informacije in storitve, vključno z ozaveščanjem, sodelovanjem, usposabljanjem in izmenjavo dobrih praks. Temeljilo bo na strokovnem znanju in ponudbi storitev obstoječih ukrepov EU, zlasti evropske platforme deležnikov za krožno gospodarstvo³⁰, svetovalcev za trajnostnost pri evropski podjetniški mreži³¹ in mreže evropskih grozdov zelenih tehnologij³².

---

²⁹ <https://ellenmacarthurfoundation.org/circular-examples/why-buy-light-bulbs-when-you-can-buy-light-signify>

³⁰ <https://circulareconomy.europa.eu/platform/>

³¹ <https://een.ec.europa.eu/>

³² <https://resourceefficient.eu/en>

Poleg tega bo Komisija pripravila **smernice za spodbujanje krožnih poslovnih modelov**, ki bodo podjetjem, državam članicam in regijam v pomoč pri ukrepanju. To bo vključevalo smernice za usmerjanje naložb in financiranja ter optimizacijo lokalnih zalog in tokov virov z namenom ustvarjanja krožne vrednosti in delovnih mest. Komisija bo tudi izdala smernice³³ o tem, kako podpreti vzpostavitev krožnega gospodarstva in partnerstva za krožno gospodarstvo med socialnimi podjetji in drugimi akterji, vključno z običajnimi podjetji.

Poleg tega Komisija z evropskim programom znanj in spretnosti³⁴ podpira naložbe v znanja in spretnosti, ki so nujne za razvoj krožnega gospodarstva. V okviru pakta za znanja in spretnosti³⁵ vzpostavlja obsežna partnerstva, ki združujejo predstavnike industrije, socialne partnerje ter izvajalce poklicnega izobraževanja in usposabljanja³⁶.

6. OPOLNOMOČENJE IN ZAŠČITA POTROŠNIKOV

Večina potrošnikov želi aktivno sodelovati pri zelenem prehodu³⁷. **Uredba o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke bo podpirala potrošnike pri zelenem prehodu.** Zagotovila bo, da bodo izdelki izpolnjevali minimalne zahteve glede okoljske učinkovitosti, zagotovila boljše informacije, označevanje in boljši dostop do nadomestnih delov, nadgradenj in popravil, hkrati pa bo upoštevala cenovno dostopnost, povečala prikladnost za potrošnike in jim omogočila dostop do kakovostnejših izdelkov.

Zagotoviti pa je treba tudi boljše informacije na prodajnih mestih in okrepiti zaupanje potrošnikov v trditve proizvajalcev o okoljskih koristih njihovih izdelkov. Predlog o **opolnomočenju potrošnikov za zeleni prehod**³⁸ omogoča potrošnikom, da sprejemajo informirane odločitve o nakupu.

Predlog bo uvedel ciljno usmerjene spremembe horizontalne zakonodaje EU o varstvu potrošnikov³⁹, s čimer bo zagotovljeno, da potrošniki že ob prodaji prejmejo informacije o tržni garanciji trajnosti izdelka ter informacije v zvezi s popravili (vključno z oceno popravljivosti, kadar je ta na voljo). Prav tako bo trgovcem prepovedal navajanje nekaterih vrst okoljskih trditvev, ki se štejejo za zavajajoče. To vključuje nejasne okoljske trditve (npr. „zeleno“, „okolju prijazno“, „dobro za okolje“), ki niso ustrezno utemeljene in preverjene v skladu s pravili. Poleg tega bo predlog prepovedal več praks, povezanih z zgodnjo zastarelostjo, vključno s praksami načrtovane zastarelosti.

Poleg tega Komisija pripravlja predlog **bolj specifičnih pravil o zelenih trditvah, da bi povečala zanesljivost, primerljivost in preverljivost**, pri čemer se opira na metode

---

³³ Kakor je bilo napovedano v Akcijskem načrtu za socialno gospodarstvo COM(2021) 778.

³⁴ COM(2020) 274 final.

³⁵ [Pakt za znanja in spretnosti – Zaposlovanje, socialne zadeve in vključevanje – Evropska komisija \(europa.eu\)](#).

³⁶ Pakti za znanja in spretnosti so že bili vzpostavljeni v industrijskih ekosistemih, kot so gradbeništvo, mikroelektronika ter tekstil, oblačila, usnje in obutev.

³⁷ 94 % Evropejcev meni, da je varstvo okolja zanje osebno pomembno, 68 % pa jih meni, da njihove potrošniške navade negativno vplivajo na okolje. [Odnos Evropejcev do okolja – marec 2020 – raziskava Eurobarometer \(europa.eu\)](#).

³⁸ COM(2022) 143.

³⁹ Direktiva 2005/29/ES o nepoštenih poslovnih praksah in Direktiva 2011/83/EU o pravicah potrošnikov

okoljskega odtisa izdelkov in organizacij⁴⁰, pripravlja pa tudi **pobudo za spodbujanje popravil potrošniškega blaga („pravica do popravila“)**, ki naj bi bila sprejeta jeseni 2022. Ta pobuda bo dopolnila uredbo o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke in prispevala k njenim praktičnim učinkom, saj bo potrošnikom s pravico do popravila omogočila, da kupljene izdelke uporabljajo dlje.

7. VODENJE AGENDE ZA TRAJNOSTNE IN KROŽNE IZDELKE TER POSLOVNE MODELE NA SVETOVNI RAVNI

EU se je v preteklosti že zavzemala za trajnostnost po vsem svetu. Proizvajalci pri dajanju izdelkov na trg EU že izpolnjujejo predpise EU o nevarnih snoveh, okoljsko primerni zasnovi in označevanju z energijskimi nalepkami. Predlogi v svežnju pobud o trajnostnih izdelkih bodo prispevali k hitrejšemu izvajanju agende OZN za trajnostni razvoj do leta 2030. S širjenjem trgov za okoljsko trajnostne izdelke želi EU okrepiti trajnostnost svetovnih vrednostnih verig in prispevati k pozitivnim spremembam v partnerskih državah, kar bo pripomoglo k doseganju več ciljev trajnostnega razvoja OZN.

Vendar pa samo ukrepi EU ne zadostujejo in ne morejo zagotoviti prehoda na večjo okoljsko trajnostnost in krožnost, ki ju svet potrebuje. Sodelovati moramo s svojimi partnerji, in sicer s krepitvijo mednarodnega sodelovanja in spodbujanjem naših ambicij po vsem svetu. EU bo okrepila **sodelovanje z državami, ki niso članice EU, na svetovni, regionalni in dvostranski ravni**, da bi podprla trajnostni prehod in olajšala izpolnjevanje novih pravil, zlasti v državah z nizkimi in srednjimi dohodki. Na dvostranski ravni bo v partnerstvu z državami, ki niso članice EU, sodelovala pri krepitvi zmogljivosti, okrepljenem dialogu, tehničnem sodelovanju, dostopu do podpornih poslovnih mrež, dostopu do financiranja naložb v krožno gospodarstvo in izmenjavi dobrih praks za opredelitev morebitnih tehničnih ovir ter spodbujanje skupnih pobud.

Na svetovni ravni si bo EU še naprej prizadevala za krožno gospodarstvo v večstranskih forumih, v skupinah G7 in G20 ter v okviru svetovnega zavezništva za krožno gospodarstvo in učinkovito rabo virov. Komisija se bo zavzemala za ustanovitev **svetovnega foruma za trajnostno potrošnjo in proizvodnjo**, ki bo omogočil široko razpravo med državami in deležniki o izpolnjevanju nedavnega poziva skupščine OZN za okolje, naj države članice „v sodelovanju z zasebnim sektorjem sprejmejo ukrepe za izboljšanje zasnove izdelkov ob upoštevanju ocen življenjskega cikla, da bi v okviru krožnega gospodarstva spodbudili podaljšanje življenjske dobe, popravilo, ponovno uporabo in lažje recikliranje izdelkov ter tako prispevali k učinkoviti rabi virov⁴¹“. EU bo še naprej podpirala OZN ter druge ustrezne svetovne in večstranske pobude za spodbujanje trajnostne proizvodnje in potrošnje. Prav tako bo podpirala in pomagala razširjati ugotovitve na podlagi dela, ki ga je opravil Mednarodni forum za vire. EU bo sodelovala s svojimi trgovinskimi partnerji v Svetovni trgovinski organizaciji z izmenjavo dobrih praks za povečanje krožnosti v globalnih vrednostnih verigah in razpravo o njih v skladu z domačim in mednarodnim pravom.

---

⁴⁰ Priporočilo Komisije (EU) 2021/2279 z dne 15. decembra 2021 o uporabi metod okoljskega odtisa za merjenje in sporočanje okoljske uspešnosti izdelkov in organizacij v njihovem življenjskem krogu, UL L 471/1.

⁴¹ Resolucija UNEA 5 o krepitvi krožnega gospodarstva kot prispevku k doseganju trajnostne potrošnje in proizvodnje, z dne 5. marca 2022, UNEP/EA5/L17/REV.1.

Nedavni **predlog Komisije o primerni skrbnosti podjetij glede trajnostnosti**⁴² bo prispeval k spodbujanju trajnostnih poslovnih modelov na svetovni ravni. Predlog spodbuja trajnostni prehod podjetij v vseh industrijskih sektorjih, saj zahteva, da podjetja obravnavajo in upoštevajo škodljive vplive na okolje v svojih globalnih vrednostnih verigah. Na podlagi predlaganih pravil morajo imeti večja podjetja tudi načrt za zagotovitev, da je njihova poslovna strategija v skladu z omejitvijo globalnega segrevanja na 1,5 °C v skladu s Pariškim sporazumom.

8. SKLEPNA UGOTOVITEV

Cilj pobud o trajnostnih izdelkih je zagotoviti, da bo do leta 2030 velik del izdelkov, ki so na voljo potrošnikom v EU, zasnovan tako, da bodo trajni, energijsko učinkoviti in gospodarni z viri, popravljivi ter primerni za recikliranje in da bodo imeli prednost reciklirani materiali. Podjetja z vsega sveta bodo lahko med seboj konkurirala, ne da bi jih spodbujala tista, ki stroške prenašajo na družbo in okolje. Potrošniki bodo imeli dostop do informacij, ki jih potrebujejo za sprejemanje bolj trajnostnih odločitev, bolje bodo zaščiteni pred praksami, ki škodujejo zelenemu prehodu, in bodo lahko svoje izdelke čim dlje uporabljali, podjetja pa bodo imela dostop do podatkov, ki jih potrebujejo za zagotavljanje okoljske trajnostnosti ter krožnosti svojih izdelkov in poslovnih modelov. Te ukrepe izrecno priporočajo evropski državljani v okviru konference o prihodnosti Evrope, ki so pozvali k odločnejšim politikam krožnega gospodarstva, vključno z bojem proti načrtovani zastarelosti in zagotavljanjem informacij o tem, kako izdelke ponovno uporabiti in jih popraviti.

Učinek tega svežnja pobud se bo občutil postopoma. Pravila nekaterih ukrepov se bodo začela uporabljati takoj po začetku veljavnosti, za druga pa bo potreben čas zaradi pravnega okvira in vrste sistemskih sprememb, ki jih bodo sprožila. Uredba o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke bo omogočila večplasten pristop k urejanju izdelkov, kar bo povzročilo velike spremembe, ki bodo sčasoma pridobile zagon. Z vzpostavitvijo celovitega medsektorskega okvira in s ključnimi ukrepi, kot je sprejetje delovnih načrtov, bodo splošna usmeritev in cilji jasni že vnaprej. Tako bodo podjetja imela čas, da opravijo potrebne organizacijske in sistemske prilagoditve, še preden bodo določena podrobna pravila o izdelkih.

Predlogi iz tega svežnja so osrednjega pomena za evropski zeleni dogovor. Z njimi bo mogoče znatno prispevati k okoljskim in podnebnim ciljem Evropske unije, zlasti k doseganju podnebne nevtralnosti do leta 2050, podvojitvi stopnje krožnosti pri uporabi materialov do leta 2030 in doseganju ambicioznih ciljev Evropske unije na področju energijske učinkovitosti. Prispevali bodo tudi k ciljem digitalnega desetletja do leta 2030, nove industrijske strategije, akcijskega načrta za evropski steber socialnih pravic in novega evropskega Bauhauusa ter imeli od njih koristi.

Predlogi iz tega svežnja lahko EU bistveno približajo uresničitvi ciljev OZN za trajnostni razvoj do leta 2030, če se ohrani njihova ambicioznost ter če se hitro in učinkovito izvajajo.

Komisija zato poziva Evropski parlament, Svet in vse druge deležnike, naj podprejo pristop in ambicije teh predlogov ter si prizadevajo za njihovo hitro sprejetje in izvajanje.

---

⁴² COM(2022) 71 final.